

Fokoše v zbierkach Stredoslovenského múzea

Banícky fokoš je jedným z najdôležitejších symbolov baníckeho stavu. Je to prapôvodné banícke a najmä tesárske náradie. Banícke kutištia a šachtice boli veľmi často ďaleko od väčších ľudských obydľí a v minulosti bolo zvykom chodiť po lesoch a horách ozbrojený. Dvojitá funkcia sekery umožňovala používať ju ako náradie a v prípade potreby aj ako zbraň. Bola reliéfne zdobená a podľa farby kovu (zlatá, strieborná, čierna) vyjadrovala postavenie nositeľa. Bol to akýsi odznak postavenia baníka v baníckej hierarchii.

Čepeľ baníckeho fokoša je vyrobená z mosadze, rukoväť z bukového dreva a zakončená je mosadznou kovanou špičkou.

Banícky fokoš bol pôvodne banícke a najmä tesárske náradie. Neskôr sa stal je jedným z najdôležitejších symbolov baníckeho stavu. Fokoš sa nosil pri baníckych slávnostiach, ale bol aj bežným doplnkom vychádzkového oblečenia baníka. Fokoš sa nosil opretý na pravom ramene kovovou časťou a držal sa pravou rukou za dolný koniec úzkej, sploštenej drevenej násady, zakončenej kovaním a tupým bodcom. Bol bežným doplnkom vychádzkového oblečenia baníka.

V zbierkach Stredoslovenského múzea sa nachádza niekoľko týchto pozoruhodných predmetov. Po oboch stranách fokošov sú vyobrazené reliéfne výjavy z práce a života baníkov. Na ohybe fokoša prelomovane sa v kruhu nachádza banícky znak. Hrot ukončený akantovým pukom.

PhDr. Filip Glocko

